

Sanayide yeni yol haritası sayfa 6

Sanayide 2023 stratejisi açıklandı

• SANAYİ ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi'ni açıkladı. Varank, "Son 10 yılda ortalama yüzde 16,5 olan milli gelirden imalat sanayisinin payını, 2023'te yüzde 21'e çıkarmayı hedefliyoruz. Sanayide çalışan işçi başına katma değeri 35 bin dolara ve imalat sanayisi ihracatını da 210 milyar dolara yükseltmek istiyoruz. 2023'e kadar ülkemizde teknoloji tabanlı işlere yapılan yıllık yatırımların büyüklüğünün 5 milyar liraya ulaşmasını amaçlıyoruz" dedi. İmalat sanayisi üretimi, bu yılın ilk yarısında yaklaşık yüzde 4 gerilemişti. **Istanbul Sanayi Odası**'nın açıkladığı sanayi PMI verisi de yılın ilk yarısında 50 puanın altında kalmıştı.

Metalde faaliyet gösteren şirketlerin yüzde 92'si kâr etti. Hatta kârı yüzde 101 artan şirketler var

İstiyorsa sebebi var

İşçi temsilcilerine göre toplu sözleşme sürecindeki metal işkolunda talep edilen yüzde 20-30'luk ücret artışları afaki değil. Çünkü verilere bakıldığında, metal sektöründe kârlılık ve verimlilik arttı. Bundan işçi de payını almalı.

Türk Metal ve Birleşik Metal-İş'in 2019-2021 Dönemi MESS Grup toplu sözleşmesi için işçi sendikaları tekliflerini verdi. Her iki sendikanın da bir dizi yeni önerileri olmakla beraber en dikkat çekici noktayı istenen zam oranları oluşturdu. İşveren sendikası MESS ile yapılacak 195 işletme veya işyerinden yaklaşık 126 bin işçiyi ilgilendiren toplu iş sözleşmesi için Türk Metal yüzde 26, Birleşik Metal-İş de yüzde 34 zam istedi. Hükümetin işçi, memur ve emekli için verdiği yüzde 4'lük zamlar gözönüne alındığında söz konusu artış oranları dikkat çekti.

Ücret kaybı artıyor

Konuyu konuştuğumuz Birleşik Metal-İş Başkanı Adnan Serdaroğlu'nun söyledikleri, baktığımız sektör verileri ve sendikanın yaptığı çalışmalar istenen zamların gerçeklerden çok da kopuk olmadığını gösteriyor.

Metal işkolunun otomotivden beyaz eşyaya, demir dökmenden elektroniğe geniş bir alanı kapsadığını belirten Serdaroğlu'nun verdiği bilgiye göre, işkolundaki şirketlerin kârlılık durumunun iyi olduğunu dile getirdi.

Baktığımız tablolar ve yapılan çalışmalara göre,

✓ Ekonominin üçte birini metal sektörü oluşturuyor. İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan 500 büyük sanayi kuruluşu içerisinde en büyük ilk 10 şirketin içerisinde

OLCAY BÜYÜKTAS

de 9'u metal sektöründe faaliyet gösteriyor.

✓ 500 şirketten 194'ü yani yaklaşık yüzde 39'u metal sektöründe faaliyet gösteren şirketlerden oluşuyor.

✓ Metalde SGK'ye kayıtlı yaklaşık 1 milyon 533 bin işçi çalışıyor ve MESS ile sürdürülen toplu sözleşme görüşmeleri 195 işletme veya işyerinden yaklaşık 126 bin işçiyi ilgilendiriyor.

✓ Genelde sendikalaşma oranı yüzde 13.76 iken, metal işkolunda sendikal örgütüllük oranı bunun üzerinde ve yaklaşık yüzde 18.

✓ Son aylarda giderek artan biçimde, ardi ardına zamlar yapıldı. Son 1 yıl içinde doğalgaza gelen zam kümülatif yüzde 73.

✓ Yoksulluk ve reel ücret kaybı giderek artıyor.

✓ Emegün ürettiği değerlerden aldığı pay giderek azalıyor. 2012'de emegün üretilen katma değerden aldığı pay yüzde 63.2 iken, bu değer 2018 yılında yüzde 44.6 ya geriledi.

✓ Diğer yandan metal sektöründeki şirketlerin yüzde 92'si kâr etti.

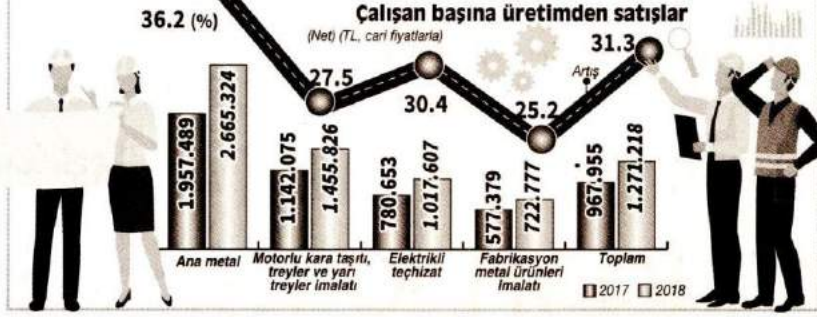
✓ Otomotiv şirketlerinde çalışan başına düşen kâr yıllık 68 bin ile 260 bin lira arasında değişiyor.

✓ Makine, elektronik şirketlerinde kişi başına düşen kârlar da 66 bin 176 bin lira arasında değişiyor. Yani kısaca işçiler bu zamları istiyorsa bunun işkolunda bir karşılığı var...

Kârlılık yüzde 24'e ulaştı

Sektör	2C.19 Net kâr	2C.18 Net kâr	Yıllık deg.	Firma sayısı
Dayanıklı tüketim	823	408	101.6	10
Otomotiv yan san.	225	217	3.8	11
Makine	9	5	70.7	5
Elektrik mal.	40	71	-43.5	4
Demir çelik	2.330	2.767	-15.8	13
Otomotiv	859	907	-5.3	6

İşverenin kaybı yok, işçininki fazla

Verilen tekliflere ilişkin görüşünü aldığımız Türk Metal Başkanı Pevrul Kavlak da ekonomik araştırmaların muhatap olunan işverenlerin kayıplarının bu süreçte ciddi kayıpları olmadığını ama işçilerin ciddi kayıpları olduğunu gösterdiğini dile getirdi.

"Türk Metal'in temel felsefesi, üretmek, kazandırmak ama kazandırdığından da hakça payını almaktır. Bugüne kadar tüm toplu sözleşmelerde bu

anlayışta olduk. Bu sözleşmede de aynı anlayıştayız. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşulların da, bu durumun işverenlerimiz üzerindeki etkisinin de farkındayız" diyen Kavlak, görüşlerini şöyle özetledi:

"Ancak üyelerimizin içinde bulunduğu ekonomik koşulları da gözetmek, onlara insan onuruna yaraşır bir yaşam sunmak bizim asli görevimizdir. Ayrıca tüm ekonomik araştırmalar göstermektedir ki, mu-

hatap olduğumuz işverenlerimizin bu süreçte ciddi kayıpları yok. Ama üyelerimizin vardır. İğneden ipliğe her şeye zam geldiği bir ülkede, üyelerimizi korumak sorumluluğumuzdur. Talep ettiğimiz rakamlar afaki belirlenmedi. Üyelerimize uyguladığımız anketlerden çıkan sonuçlar, kayıplarımız ve hayatın ekonomisi dikkate alındı. Düşük ücretlileri koruyan, yüksek ücretlilerin de kayıplarını telafi eden bir mantığı vardır."

Kalitenin Sembolü "Türk Malı" İbaresinde Saklı

Türk Malı ibaresinin bugüne kadar hiçbir değer atfetmediğini ve günümüzde ise bu ibarenin dünyanın dört bir yanında kalite sembolü haline geldiğini vurgulayan Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, bu başarının arkasında **sanayicilerin** büyük payının olduğunu söyledi.

Katkılarından dolayı **sanayicilere** teşekkür eden Bakan Kurum, bakanlığın İstanbul **sanayisine**, **sanayinin** yerleşimine ve çevre düzeni planına dair görüşlerini aktarmak ve önerileri dinlemek için toplantıda olduğunu belirterek, geçmişten günümüze İstanbul'da devlet ve özel sektör iş birliğiyle **sanayi** sektöründe birçok alanın oluştuğunu ve oluşmaya da devam ettiğini dile getirdi.

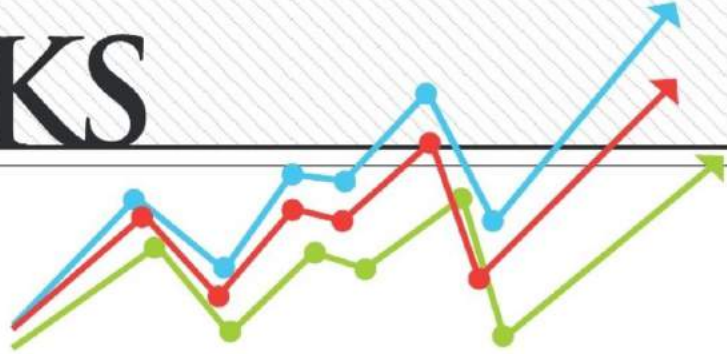
Bakan Kurum, son 17 yıldır ülkenin geleceğine ilişkin hemen her konuda iş dünyasıyla istişare etmeye özel önem verdiklerini ifade ederek, aldıkları tüm kararların, ortak aklın, ortak hayalin ürünü olması için gayret gösterdiklerini ve Türkiye'de son 17 yılda her yıl ortalama yüzde 6,5 oranında büyüyen bir **sanayi** sektörü olduğunu söyledi. Eksiklerin olabileceğini belirten Murat Kurum, eksiklikleri giderme konusunda gayret gösterdiklerinin ve birlikte çözüm yolları geliştirdiklerinin altını çizdi.

İstanbul Sanayi Odasının giyim eşyalarından makineye, kimyasal ürünlerden plastik **sanayisine** kadar yüzlerce sektörden oluşan bir yapı olduğuna dikkat çeken Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, **ISO'nun** yatırım, ihracat, istihdam dinamikleriyle geleceğin de güvencesi olduğunu kaydetti.

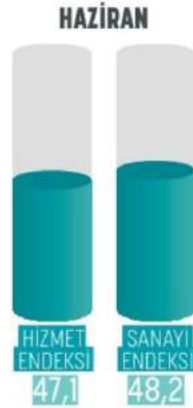
SAMEKS

MÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Birimi

SAMEKS Haziran - Temmuz - Ağustos 2019 Verileri

SAMEKS Bileşik Endeksi
yılın ikinci çeyreğini
44,2 puan ortalamasıyla
geride bıraktı

Reel sektörde yaşanan durgunluğa paralel olarak, Haziran ayında bir önceki aya göre 6,1 puan artış kaydetmesine karşın 47,1 puanda kalan mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi; böylece yılın ikinci çeyreğini 44,2 puan ortalamasıyla geride bıraktı.

Bu dönemde SAMEKS Sanayi Sektörlü Endeksi önceki aya göre 6,5 puan birden artarak son 11 ayın en yüksek değeri olan 48,2'ye ulaşırken, Hizmet Sektörlü Endeksi de önceki aya göre 7,0 puan birden artarak 47,1 seviyesine yükseldi.

Üçüncü çeyreğe de 50 referans değerinin altında giriş yapan SAMEKS, Temmuz ayında önceki aya göre 2,8 puan gerileyerek 44,3 seviyesinde gerçekleşti. Temmuz ayında önceki aya göre 3,5 puan gerileyerek 43,6 puana gerileyen Hizmet Sektörlü Endeksi, Bileşik Endeksi'te gözlenen düşüşün temel belirleyicisi olurken; aynı dönemde Sanayi Sektörlü Endeksi de 1,3 puan düşüş kaydederek

46,9 seviyesinde gerçekleşti. Ağustos döneminde nispi bir toparlanma kaydeden SAMEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre 3,1 puan artarak 47,4 değerine yükseldi.

Böylece 50 referans değerinin altındaki seyrini Ağustos ayında da sürdüren SAMEKS Bileşik Endeksi, reel sektöre yönelik durgunluğun bu dönemde de devam ettiğine işaret etmiş; buna karşın alt endekslerde önceki aya göre gözlenen artışlar olumlu bir görünüm arz etmiştir.

Bu dönemde mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Sanayi Sektörlü Endeksi, bir önceki aya göre 1,8 puan artarak 48,7 seviyesine yükseldi. Sektöre yönelik girdi alımları, önceki aya göre 1,7 puan artarak 53,8 seviyesinde gerçekleşti ve olumlu görünümünü sürdürdü. Yeni siparişler alt endeksinde ise önceki aya göre 0,2 puan artış gözlemlendi. Böylece yeni siparişlerin zayıf seyrini sürdürmesi, sanayi sektörüne yönelik üretimi olumsuz etkilemeye devam etti. Buna karşın, önceki aya

göre 3,0 puanlık artışla 48,2 seviyesinde gerçekleşen üretim alt endeksi, Haziran 2018 döneminden bu yana en yüksek seviyesinde seyretti.

Girdi alımlarındaki artışa rağmen yeni siparişlerdeki durgun seyrin sürmesi, nihai mal stoku alt endeksinin önceki aya göre 9,3 puan birden artarak 53,6 seviyesine yükselmesine neden oldu. Bu dönemde sektöre ilişkin üretimin son 14 ayın en yüksek seviyesine yükselmesi istihdama olumlu yansıdı ve önceki aya göre 6,3 puan artış kaydeden istihdam alt endeksi 50,0 puana yükseldi.

Böylece 48,7 seviyesinde gerçekleşen mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS **Sanayi** Endeksi, sektöre ilişkin durağan görünümünün yılın 3'üncü çeyreğinde de devam ettiğine işaret etmekte. Aynı dönemde SAMEKS Hizmet Sektörü Endeksi ise bir önceki aya göre 3,9 puan arttı ve 47,5 seviyesinde gerçekleşti.

Önceki aya göre 4,0 puan artarak 42,7 seviyesine yükselen iş hacmi alt endeksi, böylece son 1 yılın en yüksek seviyesine yükseldi. Bu dönemde girdi alımları önceki aya göre 3,4 puan artarak 55,6 seviyesinde gerçekleşti ve hizmet sektörünün gelecek dönem görünümü için olumlu bir tablo oluştu. Önceki aya göre 6,4 puan birden artarak 52,4 olan tedarikçilerin teslimat süresi alt endeksi, bu dönemde reel sektörün hammadde ve ara mamul temininde toparlanma olduğunun sinyalini verdi.

Sektör genelindeki toparlanma görünümüne paralel olarak istihdam alt endeksinde önceki aya göre 5,0

Ağustos 2019 döneminde 3,1 puan artan SAMEKS Bileşik Endeksi 47,4 değerine yükseldi

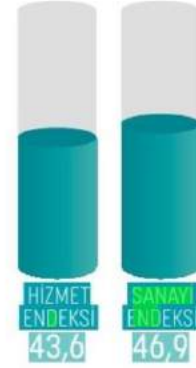
puan artış meydana geldi ve böylece endeks 48,2 olarak hesaplandı. Bu gelişmeler ışığında, önceki aya göre gözlenen artışa karşın mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Hizmet Sektörü Endeksi 50 referans değerinin altındaki seyrini Ağustos döneminde de sürdürdü.

Temmuz 2018 döneminden beri 50 referans değerinin altındaki seyrini sürdürmesine karşın, Ağustos 2019 döneminde SAMEKS'teki belirgin toparlanma dikkatleri çekti. Bu dönemde reel sektöre yönelik açıklanan resmi veriler de SAMEKS'teki toparlanmayı destekledi.

Buna göre bu dönemde T.C. Merkez Bankası tarafından açıklanan imalat **sanayi** kapasite kullanım oranı ve reel kesim güven endeksinin yanı sıra TÜİK tarafından açıklanan sektörel güven endekslerinde de artış kaydedildi. Her iki sektörde de girdi alımlarındaki artışın sürmesi, firmaların Türkiye ekonomisine olan güveninin sürdürüğüne ve endekste toparlanmanın önümüzdeki dönemde de süreceğine işaret etmekte.

Aynı dönemde **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)'nin 48,0 puan seviyesine yükselerek Temmuz 2018'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşmesi de SAMEKS Bileşik Endeksi'ndeki gelişmeleri teyit eder nitelikte.

TEMMUZ

AĞUSTOS

Lombardia'ya çalışma ziyareti

SIAD Yönetim Kurulu Üyesi, TURAŞ Gaz Armatürleri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve ISO Meclis Üyesi Gökhan Turhan, ISO Meclis ve Meslek Komitesi üyeleri heyeti ile İtalya'nın en büyük sanayi bölgesine sahip Lombardia Bölgesine çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

SIAD YÖNETİM Kurulu Üyesi, TURAŞ Gaz Armatürleri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve ISO Meclis Üyesi Gökhan Turhan, Türkiye-AB İş Dünyası Diyalogu (TEBD) projesi kapsamında, ISO Meclis ve Meslek Komitesi üyeleri

heyeti ile İtalya'nın en büyük sanayi bölgesine sahip Lombardia Bölgesine çalışma ziyareti gerçekleştirdi. Turhan ayrıca, İstanbul Sanayi Odası ve İtalya Lombardia Bölgesi Ticaret Odası (Regione Lombardia

e Unioncamere Lombardia) İşbirliği ile "Dijitalleşme, Sanayi-Üniversite İşbirliği ve Globalizasyon" konulu toplantılara katılım sağladı. Sevginar SALI

Sanayi stratejisi ile 10 Turcorn çıkaracak

Sanayinin milli gelir içindeki payı on yılda yüzde 21'e, imalat sanayii ihracatı da 210 milyar dolara çıkarılacak. Dünyada sayıları 300'ü bulan 'unicorn'lar arasına 2023'e kadar en az on Türk 'unicorn'u (Turcorn) katacaklarını söyledi

Bakan Varank, daha sonra Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ile MKEK Sanayi ve Teknoloji Müzesi'ni gezdi.

EKONOMİ SERVİSİ

TÜRK sanayisini güçlendirmek için devreye alınacak çalışmaların yol haritası Sanayi ve Teknoloji Stratejisi başlığıyla açıklandı. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın açıkladığı stratejide Türkiye'nin bugüne kadar dünyanın gerisinde kaldığı startup (teknoloji temelli hızlı büyüyen girişim) konusuna yönelik hedefler dikkat çekti. Varank, girişim seviyesinden bir milyar dolardan üzerinde değerlemeye ulaşan şirketlere "unicorn" denildiğini ve dünyada 300'e yakın unicorn bulunduğunu belirterek, "Ülkemizden de unicornlar çıksın, başarılarıyla adlarından söz ettirsin hatta bunlara da 'Turcorn' denilsin istiyoruz. Bu kapsamda 2023'e kadar en az 10 Turcorn hedefimiz var." dedi.

BEŞ BİLEŞEN 23 POLİTİKA

Hedeflere ulaşmak için sanayi stratejisinde beş ana bileşen ve 23 alt politika belirlediklerini anlatan Bakan Varank, şunları söyledi: "İlk bileşenimiz Yüksek Teknoloji ve İnovasyon. Burada amaç, ülkemizi kritik teknolojilerde rekabetçi bir yapıya kavuşturup, küresel ligde önemli bir oyuncu haline gelmek. İkinci bileşen olan Dijital Dönüşüm ve Sanayi Hamlesi'yle, teknoloji odaklı sanayileşme için somut adımlar atacağız. Girişimcilik alanında uygulayacağız.

miz politikalarla, fikirden ürüne kadar tüm süreçte girişimci sayısını artıracak ve ekosistemi daha da güçlendireceğiz. Beşeri sermayenin dönüşümü ve altyapı alanında hayata geçireceğimiz politikalar, başarıya giden yolun hızlandırıcıları olacak."

KAMU ORTAK OLACAK

Milli gelirden imalat sanayisinin payını artırmak istediklerini belirten Bakan Varank, "Son 10 senede ortalama yüzde 16.5 olan bu payı, 2023 yılında yüzde 21'e çıkarmayı hedefliyoruz. Yenilikçi ve daha gelişmiş bir sanayi için, sanayide çalışan işçi başına katma değeri 35 bin dolara ve imalat sanayisi ihracatını da 210 milyar dolara yükseltmek istiyoruz" bilgisini verdi.

"Ar-Ge harcamalarının milli gelirdeki payını yüzde 1.8'e, bu alanda çalışan insan kaynağımızı 300 bin kişiye ve araştırmacı sayımızı 200 bin kişiye çıkaracağız. Ar-Ge yatırımlarında dünyada söz sahibi olan ilk 2 bin 500 firmalık listeye, ülkemizden en az 23 firmayı sokmak istiyoruz" diyen Bakan Varank, stratejide yüksek teknoloji ve inovasyon alanının altı temel politikadan oluştuğunu belirterek, bu kapsamda ilk olarak teknolojik yetkinlik ve sektörel yol haritalarını belirleyeceklerini ifade etti. Kamu fonlarıyla desteklenen ve stratejik görülen girişimlerin fikri sınai haklarının Türkiye'de kalması için önlemler geliştireceklerini an-

latan Varank, "Örneğin kamunun altın hisseyle stratejik girişimlere ortak olması alternatifini değerlendireceğiz" dedi.

YAPAY ZEKA ENSTİTÜSÜ GELİYOR

Yapay Zeka Enstitüsü, ulusal blokzincir altyapısı, insan kaynağına "dijital rozet" uygulaması, OSB ve TGB ortaklığında ihtisaslaşmış fonlar kurulması, yatırım teşvikleri yalın ve daha etkin yapıya kavuşması, Türkiye'ye özgü "Dijital Dönüşüm ve Yetkinlik Merkezleri" gibi projelerin detaylarını da anlatan Bakan Varank, toplantının İstiklal Harbi'nde, ordumuzun silah ve mühimmat ihtiyacının karşılandığı MKE Sanayi ve Teknoloji Müzesi'nde yapılmasının simgesel önemini de o günkü imkansızlıklara rağmen elde edilen başarılarla değinerek anlattı. Sanayi ve Teknoloji Stratejisi Tanıtım Toplantısı dün Ankara'da yapıldı. Toplantıya, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcıları Çetin Ali Dönmez, Mehmet Fatih Kacı, Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanı Habip Asan, Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, KOSGEB Başkanı Cevahir Uzku, Ankara Valisi Vasip Şahin ve Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir ile sanayiciler ve iş dünyası temsilcileri de katıldı.

Bakan Albayrak ve ISO'dan destek

SANAYİ ve Teknoloji Stratejisi'ne Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "Teknolojik ve katma değeri yüksek üretim hedeflerimiz için büyük öneme sahip bu belge, ekonomimize ve sanayicimize hayırlı uğurlu olsun" diyerek destek verdi.

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı **Erdal Bahçivan** da, sosyal medya hesabından "Paydaş odaklı bir yaklaşımla hazırlanan '2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi' kalkınmada sanayi ve teknolojiyi destekleyerek yenilikçi ve daha gelişmiş bir sanayi için bizlere güç ve umut veriyor" paylaşımı yaptı.